

jordlovsudvalget søge at erhverve disse ved *frivillig overenskomst* med ejerne. Mens bestemmelserne ikke indeholder tvangsregler til fremme af sådanne jordafståelser, åbnes der *adgang til at tillægge de hidtidige ejere et konjunkturreguleret vederlag for det afståede*, hvorved der skulle være skabt et incitament til at sælge også for de institutioner, der hidtil har holdt fast ved deres jord ud fra den betragtning, at den repræsenterer et aktiv af en varig realværdi uanset prisudviklingen.

Endelig indeholder loven i § 5 en bestemmelse, hvorefter bestående institutioner eller sammenslutninger skal være berettigede til at afhænde landbrugsjord, uanset om der måtte være bestemmelser i vedtægter, fundatser eller lignende, som er til hinder for afhændelse.

Ved fremsættelsen motiverede *landbrugsministeren* bl. a. lovforslaget med en henvisning til, at der syntes i den senere tid at have været flere forhold, der begunstiger *en udvikling i retning af et upersonligt ejerforhold til landbrugsjorden*. Ministeren omtalte i den anledning, hvorledes man i den jordpolitiske lovgivning altid fuldt ud havde respekteret den siddende ejers besiddelsesret, så at forkøbsretten for staten efter statshusmandsloven eller jordafståelser efter landbrugslovens § 9 først kommer på tale ved visse ejerskifter. Modstandere af en fortsat udstykning ville da, hvis man ikke fik lovregler som de foreslåede, kunne lægge denne hindringer i vejen „ved at bringe landejendomme under den døde hånd, d. v. s. lade en institution eller et selskab blive ejer og således opnå, at en ejendom ikke fremtidig behøver at skifte ejer, eller at ejerskifte fremtidig finder sted under en sådan form, at statens rettigheder bliver uden reel værdi, f. eks. ved overdragelse af aktier, andelsbeviser eller lignende.“

I den ret udførlige debat ved lovforslagets 1. behandling var et af hovedspørgsmålene stillingen til aktieselskabsformens videre udvikling inden for landbruget. Mens *K. Axel Nielsen* (S), *Age Fogh* (RV), *Fuglsang* (DK) og *Oluf Pedersen* (DR) alle ud fra ønsket om at bevare den nære tilknytning mellem bonden og jorden var imod aktieselskabsformens anvendelse inden for landbruget, fandt *Søren Andersen* (V), at adskillige forhold kunne tale til gunst herfor, og nævnte herunder nye, stærkt kapitalkrævende driftsformer og mangelen på likvid kapital til finansiering af generationsskiftet. Han fik heri stærk tilslutning fra *Tesdorpf* (KF), der yderligere fandt, at det var et spørgsmål, om ikke det foreslåede indgreb var i strid med grundlovens § 74 om den frie og lige adgang til erhverv. Tesdorpf vendte sig også mod forslagets bestemmelser om under-